

7.4 Факторна взаємодія в інноваційному розвитку банківської індустрії та її ринкової капіталізації

Підвищення інноваційної активності світових лідерів у тій чи іншій мірі пов'язане із залученням кредитно-інвестиційних ресурсів, адже міжнародні проекти вимагають вагомих капітальних затрат на проведення досліджень і розробок (R&D). За оцінками експертів [311], світовий ринок кредитування складатиме близько \$6932,29 млрд у 2021 році при складних річних темпах зростання (CAGR) на 14,8%. Навіть у складних умовах для світового бізнесу у 2019-21рр. подібне зростання в основному пов'язане з компаніями, які перебудовують свою діяльність та формують нові параметри бізнес-моделей, які повинні відповідати сучасним глобальним викликам на різних рівнях управління і в найбільшій мірі використовувати ті можливості, які розкриває політика цифровізації багатьох економік світу. За прогнозними оцінками світовий ринок кредитування досягне \$8809,55 млрд у 2025 році при CAGR на рівні 6%. Це означає, що промисловий сектор економік світу формуватиме більші потреби на зовнішні джерела фінансування у провідних галузях економіки.

Нові ключові параметри бізнесу відбиваються на процесах відновлення після впливу COVID-19 і на необхідності прискорення оборотності промислового і фінансового капіталу. Високі підприємницькі і банківські ризики у 2019-21рр. були, зокрема, пов'язані із обмежувальними заходами стримування, із соціальним дистанціюванням, віддаленою роботою, закриттям комерційної діяльності, що призвело до підвищення операційних витрат у виробничій і банківській сферах діяльності.

Масштаб і швидкість хмарних платформ і додатків на основі штучного інтелекту (ШІ) забезпечують більш надійне фінансове зростання в ключових галузях, які охоплюють виробництво, розподіл та фінансові послуги. Особливо актуальним у 21 ст. є впровадження сучасних веб-технологій, які дозволяють створити інтерактивні методи представлення інвестиційних продуктів, де кожен потенційний клієнт має можливість оцінити ефективність запропонованих інвестиційно-інноваційних стратегій за різні періоди часу, а також додаткових

елементів, що розширюють функціональність основних банківських послуг. Розширення фінансових інструментів дозволяє задовольнити потреби клієнта в отриманні певного виду інформації, послуги з управління активами, у т.ч. віртуальними та нематеріальними активами, науково-практичний інтерес до яких зростає в останні роки. Так, від 17.03.22р. введено в дію закон, який легалізує криптовалютний сектор в Україні, що пояснено отриманням пожертвування у вигляді криптовалюти на десятки мільйонів доларів від приватних осіб і груп, які сподіваються допомогти військовим зусиллям країни проти Росії [312].

Автоматизація всіх банківських процесів, які пов'язані з торгівлею цінними паперами (ЦП) на фінансових ринках, дозволила: значно спростила структуру управління банком; прискорити швидкість обслуговування клієнтів (економія часу- як конкурентна перевага обох сторін); мінімізувати кількість співробітників (зменшити тим самим операційні витрати на різних етапах впровадження ощадної стратегії); скоротити ланцюги управління в банку (скорочення управлінського циклу). Позитивні економічні результати у розвитку відносин “інвестор-банк-підприємство” досягаються на основі впровадження інтегрованих ІТ-систем, що дозволяють менеджерам контролювати всі процеси

Інформаційні технології значно покращують презентабельність управлінської банківської звітності, і, як наслідок, швидкість і якість рішень топ-менеджерів. Управлінські нововведення виступають фактором впливу інвестиційну привабливість, і, відповідно ціну акцій компаній, на подальшу реорганізацію структури компанії, зокрема, шляхом взаємодії із FinTech компаніями, стартапами, оптимізації бізнесу завдяки аутсорсингу багатьох послуг, як причини подальшого функціонального перезавантаження банку (організація електронного доступу до біржі через прайм-брокерів, віддаленої бухгалтерської чи маркетингової підтримки).

На світових фондових ринках обертаються цінні папери (ЦП), зростаюча вартість яких в останні роки в більшій мірі пов'язана із очікуваннями інвесторів на вищі темпи генерування їх доходів та економічне зростання у майбутньому -

після глобальних викликів COVID-19. Ринкова капіталізація світової економіки у 2020р. перевищувала ВВП в 1,33 рази (відношення ринкової капіталізації світової економіки до ВВП у 2015р. на рівні 94,395 %) [313]. Найбільші глобальні банки світу за розміром активів у 2020р., серед яких- аж 4 китайських банки (рис.1).

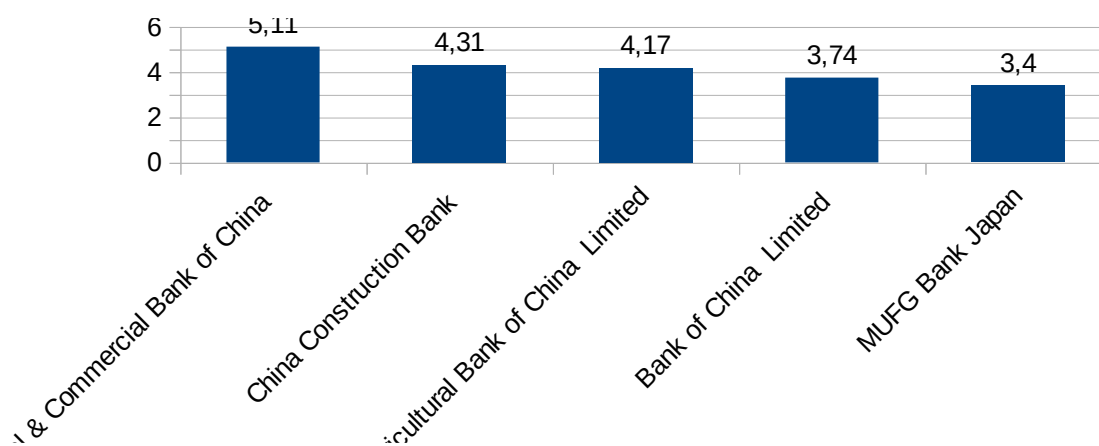

Рис.1. Найбільші глобальні банки світу за розміром активів (станом на грудень 2020р.). у трлн.дол. Джерело: побудовано на основі даних [314]

Якщо порівняти показники на рис.1 і рис.2, то можна побачити розходження у рейтингових місцях світових банків за розміром активів і ринкової капіталізації. Тому загальна вартість активів банку з різним рівнем їх ліквідності не є основним фактором, що визначає величину і динаміку ринкової капіталізації.

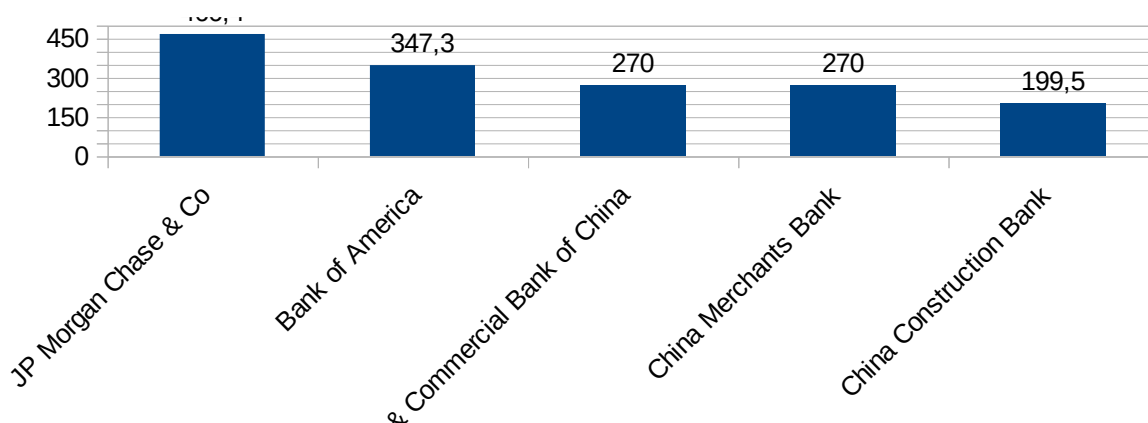

Рис.2. Найбільші банки світу за розміром ринкової капіталізації у 2021р. (у млрд.дол.) Джерело: побудовано на основі даних [315]

Великі банки США очолили список банків з найбільш поширеними викупамі акцій у 2021 р., а серед найбільших викупників були: Bank of America

Corp., JPMorgan Chase & Co. і Citigroup Inc. Чим вища інвестиційна привабливість банку, тим ширші його можливості для отримання емісійного доходу через продаж акцій на фондових біржах. На рис.3. відображено трендову поліноміальну функцію 3-го ступеня, що свідчить про нелінійний характер розвитку фінансового ринку, зокрема, банківського.

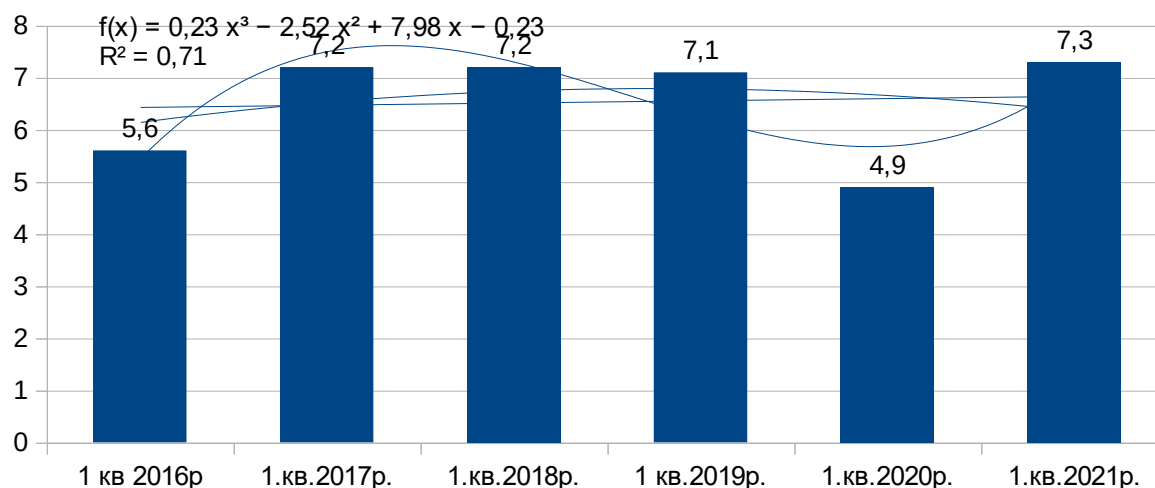

Рис.3. Ринкова капіталізація банківського ринку по всьому світу (по кварталах поточного року),трлн.євро. Джерело: побудовано на основі даних [316]

Лише впродовж 2020-21рр. ринкова капіталізація банківського ринку по всьому світу зменшилася на 2,2 трлн.євро. Істотне скорочення можливостей отримання емісійного доходу прямо чи опосередковано відбилося на необхідності активізації інноваційної діяльності для отримання економії в операційній та фінансовій діяльності для компенсації недоотриманих доходів чи збитків в інвестиційній діяльності банків (наприклад, I-му кв.2021р). Це стало стимулом для формування попиту на прогресивні цифрові технології для більш жорсткого контролю за грошовими потоками, управління НМА, віртуальними активами і для грамотного вибору об'єктів кредитування та інвестування. Найбільші міжнародні банки публічно торгуються, на відміну від менших фінансових установ або FinTech - компаній, що працюють у банківському секторі (табл.1). Банки США прискорили викуп акцій у 2021 році, зросла кількість IPO, оскільки регуляторні обмеження ФРС закінчилися. У Топ-10 банків світу за величиною ринкової капіталізації станом на 30.04.21р. попало 5 американських і

5 китайських банків, що пояснює лідерство на фондовому ринку двох світових економік.

Таблиця 1

Глобальні IPO за 2020-2021 роки

Період	Вартість угод,млрд.дол.	Кількість трансакцій
1 квартал 2020	37,34	296
2 квартал 2020	43,28	256
3 квартал 2020	116,26	602
4 квартал 2020	133,03	701
1 квартал 2021	211,28	849
2 квартал 2021	145,87	773
3 квартал 2021	118,54	720
4 квартал 2021	149,91	893

Джерело: складено на основі [320]

Практичний інтерес викликають питання щодо інноваційних інструментів світових банків. На основі опрацювання матеріалів команди UXDA [317], виділено основні тенденції дизайну цифрового банкінгу, які демонструють:

- еволюцію цифрових фінансових продуктів та способів створення та сприйняття користувачами фінансових інтерфейсів;
- практику використання великих фінансових продуктів, які засновані на великій зручності використання в синхронізації з конкретними потребами користувачів всередині добре розвиненої цифрової екосистеми;
- підвищення сили фінансового дизайну у формуванні майбутнього банківських продуктів: фінансовий дизайн типу UX / UI відкриває ширші можливості для таких різноманітних продуктів, як основний банкінг, необанки, банки-претенденти, управління багатством, корпоративні фінанси, роздрібний банкінг, банкомати, кредитні бали та навіть банківська справа змішаної реальності VR / AR, що й відрізняє сучасну фінансову індустрію від практики минулих років, коли як основний акцент робився на функціональність і особливості продукції.

Використання сучасних інформаційних технологій і автоматизація багатьох банківських бізнес-процесів змінили весь профіль фінансового ринку: пройшла якісна заміна принципів взаємодії банку з клієнтами та іншими бізнес-процесами підприємств-позичальників та інвесторів на цьому ринку, що стало передумовою формування нового сегменту алгоритмічної торгівлі банківськими продуктами, який з кожним роком посилює позитивну динаміку. Так, Bank of America використовує дані EPFR при складанні інформації для свого звіту Flow Show. За даними цього ж банку, війна Росії проти України спонукала інвесторів відмовитися від європейських акцій найшвидшими темпами за всю історію, встановивши щотижневий рекорд у 13,5 млрд.дол.[318]. Інвестори прагнули не ризикувати своїми вкладеннями і спрямували ресурси у купівлю золота (золото як інвестиція у безпечні гавані; у Bank of America тижневий приплив 2,4 млрд. дол. до золотих фондів є найбільшим з липня 2020 року). Крупні інвестиції спрямовувалися в інший цільовий сектор - ринок матеріалів, який включає метали і гірничовидобувну групу (попит на цю групу є відносно стійким). Тому й зазначені \$13,5 млрд. в березні 2022р. лише за тиждень. були “витягнуті” інвесторами з європейських фондів капіталу. Розширюється простір факторної взаємодії на міжнародних ринках завдяки збільшенню угод з управління інвестиціями (IM) та управління багатством (WM) - 316 угод у 2021р., що свідчить про високий інтерес банків до нових моделей управління активами і багатством порівняно з операціями брокера-дилера.

Висока швидкість потоків фінансового та інвестиційного капіталу уможлиблює перерозподіл ринкової влади на фінансових ринках, а також юридичного права контролю - на промислових і споживчих ринках, підтримка розвитку яких неможлива без залучення зовнішніх інвестиційних ресурсів. Інвестори аналізують курс акцій тих емітентів, які найбільше піддаються ризику через потенційні санкції проти Росії, включаючи різні сектори: банки, нафту, гірничодобувну промисловість, споживчі та будівельні матеріали [319]. Так, італійська фондова біржа FTSE MIB в березні 2022р. втратила свої минулі прибутки, оскільки інвестори зважили на план Європейського Союзу щодо

поетапної відмови від імпорту вугілля, хімічних речовин і деревини з Росії у відповідь на повідомлення про військові злочини в Україні [320].

Форс-мажорні обставини у зв'язку із повномасштабною війною в Україні стали причиною зміни не лише вектору цільової орієнтації банків на європейських і світових фондових біржах через втрату доходності від продажу ЦП, але й впровадження нових інноваційних інструментів у банківській індустрії та їх взаємодії з маркетинговим потенціалом розвитку економік світу.